

2011-03-15

Dnr 44-2010:4924

Beslut

efter tillsyn av den fristående
grundskolan Vittra på Landborgen
i Helsingborgs kommun

2011-03-15

1 (4)

Dnr 44-2010:4924

Rektorn vid Vittra på Landborgen

Törnskogen Utbildning AB

Tillsyn i den fristående grundskolan Vittra på Landborgen

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som huvudmannen och rektorn för Vittra på Landborgen skickat in samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Den fristående grundskolan Vittra på Landborgen startade år 2001. Av de dokument som insänts till Skolinspektionen framgår att skolan strävar efter att individualisera undervisningen och ge eleven möjligheter att ta ansvar för sin egen lärprocess. Dessa ambitioner syns exempelvis i den arbetsform skolan kallar "case", som utgår från vardagsnära problem- eller frågeställningar. Läraren är tänkt att ha en handledande funktion under arbetet med case, som upptar ungefär en tredjedel av undervisningstiden och varvas med undervisning i en del enskilda ämnen.

Bland de elever som Skolinspektionen möter förekommer flera positiva uttalanden som sammantaget tyder på att eleverna känner sig sedda, upplever frihet under ansvar och ges inflytande över undervisningens utformning. Trots att eleverna i flera avseende uppskattar skolans arbetsätt förekommer också uttryck för att de är bekymrade över vissa delar av undervisningens struktur och innehåll. Förutom att eleverna inte alltid vet vilka mål de ska arbeta mot, samtidigt som de förväntas arbeta självständigt och ta ett stort eget ansvar för sitt lärande, uppger de att de inte alltid får tillräcklig hjälp, bland annat på grund av att elevgrupperna är för stora i förhållande till antalet lärare. Enligt eleverna bidrar dessa omständigheter till att eleverna ofta stör varandra och

2011-03-15

2 (4)

Dnr 44-2010:4924

därför inte alltid kan koncentrera sig på skolarbetet. Samtliga intervjuer pekar tydligt på att elevernas studiero inte är tillfredställande, inte minst när det gäller skolans arbete med case.

Vidare uppger eleverna att de inte har och är osäkra på om de kommer att få undervisning i ett flertal ämnen. I intervju med lärare och rektorn framkommer att skolan inte har metoder för att säkerställa att undervisning ges i tillräcklig utsträckning i samtliga ämnen. Skolans pedagogiska ledning behöver därför vidta åtgärder för att säkerställa att eleverna erbjuds undervisning i samtliga ämnen i förhållande till de mål och kunskapskvaliteter som läroplanen och kursplanerna anger.

När det gäller kunskapsresultaten visar Skolverkets statistik att andelen elever som inte uppnår målen i samtliga ämnen i årskurs 9 har varierat kraftigt över tid. Läsåret 2009/2010 uppnådde drygt 30 procent av eleverna inte målen i samtliga ämnen i årskurs 9. Skolan sammanställer inte elevernas måluppfyllelse i förhållande de nationella målen i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 och i samtliga ämnen i årskurs 5. I skolans strävan att öka elevernas måluppfyllelse behöver det systematiska kvalitetsarbetet inriktas på att sammanställa, analysera och utvärdera måluppfyllelsen på en skolövergripande nivå. Skolan saknar sådana sammanställningar och kan därmed inte göra prioriteringar av insatser och utvecklingsområden för högre måluppfyllelse. Dessutom behöver skolan vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilda stödinsatser och då främst åtgärdsprogrammets kvalitet.

Skolinspektionen har i tillsynen av Vittra på Landborgen identifierat följande brister som behöver åtgärdas

- Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (9 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Skolan utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav (9 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen (9 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Skolan klargör inte i tillräcklig utsträckning mål och krav för eleverna (9 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Alla lärare tar inte ansvar för att de regler som är fastställda på skolan följs (9 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer).

2011-03-15

3 (4)

Dnr 44-2010:4924

- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningens krav (14 a kap. 8 § skollagen).
- Skriftliga bedömningar ges inte och betygskatalog förs inte enligt grundskoleförordningens krav (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor).
- Varje elev erbjuds inte ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne (9 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, kursplanerna).

Skolinspektionen har i tillsynen av Vittra på Landborgen identifierat följande förbättringsområden som bör åtgärdas

- Skolans individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen uppfyller inte i alla delar förordningens krav (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor).
- Skolan arbetar inte tillräckligt för en god miljö för samvaro och lärande (9 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lpo 94, 2.1 Normer och värden).
- Om en elev har behov av särskilda stödinsatser utarbetas inte alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav (1 a kap. 5 a § förordningen för fristående skolor).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 15 juni 2011.

2011-03-15

4 (4)

Dnr 44-2010:4924

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Lena Lindh och Annika Mullaart Ed samt juristerna Malin van Veen och Maria Mohlin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder
Enhetschef

Marcus Johansson
Utredare/Föredragande

Kopia till

Helsingborgs kommun

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Vittra på Landborgen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Helsingborgs kommun under höstterminen 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Vittra på Landborgen den 1 december 2010.

Huvudmannen för Vittra på Landborgen får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet. Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Vittra på Landborgen, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektor och ett urval av lärare och elever. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Helsingborgs kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Helsingborgs kommun begär in dokument från friskolorna och friskolans elever deltar även i kommunen gemensamma enkäter. Något besök på skolan har inte intill dagens datum genomförts av kommunen.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Vittra på Landborgen

Vittra på Landborgen	Antal elever
Förskoleklass	18
Grundskola	287

Källa: Vittra på Landborgen, 2010-11-04.

Vittra på Landborgen är en fristående grundskola i centrala Helsingborg och verksamheten omfattar förskoleklass samt årskurserna 1–9. Ungefär en tredjedel av eleverna har annat modersmål än svenska. Skolan leds av en rektor. Eleverna är indelade i åldershomogena klasser. Lärarna arbetar i tre arbetslag, ett för förskoleklass och årskurs 1–3, ett för årskurs 4–6 och ett för årskurs 7–9. I varje arbetslag finns en arbetslagsansvarig. Enligt nationell statistik har antalet lärare med pedagogisk högskoleexamen ökat under tidsperioden 2006–2009. Läsåret 2009/2010 hade skolan 4,3 behöriga lärare per 100 elever, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet 7,1 för alla skolor oavsett huvudman.

Skolverket godkände Vittra på Landborgen som en fristående grundskola för förskoleklass och årskurserna 1–9 genom beslut (dnr 2000:1233) den 24 november 2000. Skolans inriktning är allmän.

Huvudman för skolan är Törnskogen Utbildning AB med organisationsnummer 556458-6716.

Verksamheten vid Vittra på Landborgen startade år 2001 och omfattar förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 305 barn och elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Helsingborgs kommun, medan några är folkbokförda i grannkommuner.

Tillsynsprotokoll för Vittra på Landborgen

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

Enligt nationell statistik har andelen elever som inte uppnår målen i samtliga ämnen i årskurs 9 varierat mellan närmare 16 till drygt 40 procent under tidsperioden 2006–2010. Läsåret 2009/2010 uppnådde drygt 30 procent av eleverna inte målen i samtliga ämnen i årskurs 9. Andelen behöriga till nationella gymnasieprogram har varierat utan någon tydlig trend under tidsperioden 2006–2010. Färre pojkar än flickor har dock i de flesta fall uppnått behörighet till nationella gymnasieprogram. Läsåret 2009/2010 var andelen behöriga till nationella gymnasieprogram 97,2 procent. Det faktum att andelen behöriga till nationella gymnasieprogram vida överstiger andelen elever som når målen i alla ämnen är en indikator på att de behörighetsgivande ämnena prioriteras mer än övriga ämnen. Under tidsperiod 2006–2010 har pojkarnas genomsnittliga meritvärde de flesta åren varit lägre än flickornas. Vidare uppvisas stora avvikelser mellan slutbetyg och resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 9 när det gäller svenska och matematik. Läsåret 2009/2010 var andelen elever med högre slutbetyg än provbetyg 62,8 procent i svenska och 42,9 procent i engelska.

När det gäller nationella ämnesproven i årskurs 5 för läsåret 2009/2010 uppnådde mellan cirka 95 och 100 procent av eleverna kravnivåerna på de flesta delproven, undantaget matematik där nästan 25 procent av eleverna inte uppnådde kravnivån på ett av delproven.

Mot bakgrund av att drygt en tredjedel av eleverna i årskurs 9 inte nådde målen i samtliga ämnen läsåret 2009/2010, de stora avvikelserna mellan slutbetyg och provresultat, de skiftande resultaten på nationella ämnesproven i årskurs 5 samt med anledning av vad som framgår av bedömningarna nedan är det viktigt att skolan vidtar åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering****Bedömning:**

Skolan utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

I intervjuerna med lärarna för de yngre eleverna framkommer att bedömning och utvärdering av dessa elevers kunskapsutveckling företrädesvis gäller ämnena svenska, matematik och engelska. I intervjun med rektorn och med lärarna för de äldre eleverna (årskurs 7–9) framkommer att skolan fokuserar på ämnena svenska, matematik och engelska och rektorn medger att utvärdering av flertalet andra ämnen än dessa tre inte sker tillräckligt systematiskt på skolan.

Bedömning:

Skolans individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen uppfyller inte i alla delar förordningens krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

I de exempel på individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår endast knapphändiga beskrivningar av elevens mål och vilka "handlingar" som ska leda fram till målen.

Vidare är de exempel på skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av skiftande kvalitet och utgör beteenderelaterade bedömningar eller beskrivningar av vilka arbetsuppgifter som genomförts och vilket läromaterial som har använts under terminen snarare än kunskapsbedömningar relaterade till kursplanemålen.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 skollagen

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

I de dokument som Skolinspektionen tagit del av samt i intervjuerna med lärarna och rektorn framkommer att skolan sammanställer elevernas kunskapsresultat i årskurs 9 samt resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3, 5 och 9. Däremot sammanställs inte elevernas måluppfyllelse i svenska/svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3 och i samtliga ämnen för årskurs 5 i förhållande till kursplanernas mål. Detta gör att rektorn inte kan ha en övergripande bild av skolans kunskapsresultat och utifrån denna göra analyser av vilka insatser som särskilt bör prioriteras för ökad måluppfyllelse.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Skolan klargör inte i tillräcklig utsträckning mål och krav för eleverna.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

I intervjuerna med de yngre eleverna (till och med årskurs 6) framkommer att deras kännedom om mål inte handlar om kunskapsmål, utan snarare om beteenderelaterade målsättningar som till exempel att inte prata för mycket eller att kunna lyssna. Enligt flera av dessa elever relaterar lärarna till nationella mål endast före utvecklingsamtalen, aldrig annars. Lärarna för de yngre eleverna uppger att de på grund av terminologi inte alltid lyckas klargöra målen för alla elever.

Bland eleverna i årskurs 7–9 förekommer uppfattningen att det ligger på elevens eget ansvar att själv ta reda på målen. I intervjun framkommer vidare uppfattningen att eleverna inte alltid får veta målen före genomförandet av en arbetsuppgift, att inte alla förstår lärarnas förklaringar och att eleverna själva måste be lärarna om att få tillgång till målbeskrivningar i den av skolan så kallade "Kompassen". Av intervjun med lärarna för de äldre eleverna framgår att eleverna endast har tillgång till målen i "Kompassen" via lärarna och att eleverna därför inte alltid vet vilket mål de arbetar mot.

Under intervjun med eleverna i årskurs 7–9 framkommer vidare att de upplever att elevens uppförande och flit samt vad läraren har för uppfattning om eleven inverkar på betygssättningen. Därtill uppger eleverna att de inte alltid får reda på vilka kriterier som gäller för betygssättningen. Rektorn håller med eleverna om att skolan behöver bli bättre på att förklara vad grunden är för betygssättningen samt på att klargöra betygskriterierna för eleverna.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolan arbetar inte tillräckligt för en god miljö för samvaro och lärande.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, 2.1 Normer och värden

Motivering:

I samtliga intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att elevernas studiero inte alltid är tillfredställande. Exempelvis uppger eleverna att det är allmänt stökigt i en del klassrum och att elever stör och pratar i munnen på varandra, vilket medför att eleverna upplever att det är svårt att koncentrera sig på skolarbetet.

Bedömning:

Alla lärare tar inte ansvar för att de regler som är fastställda på skolan följs.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

Motivering:

Under intervjuerna med eleverna framkommer att alla lärare inte i samma utsträckning tar ansvar för att de ordningsregler som är fastställda på skolan följs. I linje med eleverna uppger rektorn och en del lärare att det förekommer skillnader mellan de vuxna i detta avseende.

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningens krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Skolans likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling är omfattande, men behöver konkretiseras beträffande skolans lokala förhållanden. Det framgår inte på ett tydligt sätt hur målen i planen utgår från det kartläggningsarbete som genomförs och hur målen syftar till att komma till rätta med specifika värdegrundsproblem på skolan. Därtill framgår inte klara rutiner för hur eleverna ska agera om någon vuxen på skolan utsätter en elev för kränkande behandling.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

Skriftliga bedömningar ges inte och betygs katalog förs inte enligt grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor

7 kap. 9 och 19 §§ grundskoleförordningen

Skolverkets föreskrifter om utformningen av betygs katalog för grundskolan (SKOLFS 2009:27)

Motivering:

De skriftliga bedömningar som Skolinspektionen tagit del av saknar beskrivningar av vilka mål eleven har och inte har uppnått i de ämnen som bedömningarna avser.

Av skolans insända exempel på sammanställning av uppgifter om slutbetyg framgår det inte rättelse av betyg (siffran 3) i kolumnen för anmärkningar när betyg har ändrats och i kolumnen för ämnen framgår inte alltid vilket betygs som satts i dessa fall. Angå-

ende samhällsorienterande ämnen har betygen inte signerats för elever som givits separata ämnesvisa betyg. Vidare framgår att samtliga betyg i språkval inte signerats av betygsättande lärare och att inget betyg i modersmål har signerats.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Varje elev erbjuds inte ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, kursplanerna

Motivering:

I intervjuerna med eleverna framkommer att de inte har och är osäkra på om de kommer att få undervisning i ett flertal ämnen. Exempelvis uppger eleverna i årskurs 4–6 att de inte har haft undervisning i geografi och teknik. De uppfattar att de under innevarande termin endast har haft undervisning i ämnet religion inom ramen för arbetet med case. Vidare uppger eleverna i årskurs 7–9 att varken hem- och konsumentkunskap eller slöjdämnen förekommit i årskurs 7, att musik inte har förekommit i årskurs 8 och att bild inte har förekommit i årskurs 9.

I intervju med lärare och rektorn framkommer att skolan inte har metoder för att säkerställa att undervisning ges i tillräcklig utsträckning i samtliga ämnen. Exempelvis uppger lärarna för de yngre eleverna att undervisningen endast säkerställer att eleverna ges förutsättningar att nå vissa av målen i ämnet hem- och konsumentkunskap.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Om en elev har behov av särskilda stödinsatser utarbetas inte alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 5 a § förordningen för fristående skolor

Motivering:

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är av skiftande kvalitet såtillvida att i flera av dessa är beskrivningarna av de mål som ska nås och de åtgärder som skolan avser vidta alltför generella. Åtgärdsprogram upprättas, enligt rektorn och lärarna, i ämnena matematik, svenska samt idrott och hälsa. Trots att ett flertal elever i årskurs 9

(se bedömningsområdet *Kunskaper* ovan) inte uppnått målen även i andra ämnen saknas förklaringar till varför åtgärdsprogram inte har upprättats i dessa ämnen.